

27. 12. 2022

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Litteringové náklady a nový způsob evidence jednorázových plastových obalů

V rámci snahy postupně zamezovat nadužívání plastových obalů a snižovat jejich nepříznivé dopady na životní prostředí, především v rámci společné politiky Evropské unie, se mimo jiné postupně zavádějí nová pravidla a mantinely pro užívání některých jednorázových plastových obalů a obalových prostředků.

Novelizace právních předpisů

Na začátku října nabyla účinnosti novela zákona č. [477/2001](#) Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**Zákon o obalech**“). Nově zavedené změny vycházejí ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí (dále jen „**Směrnice SUP**“).

Na základě Směrnice SUP byly transponovány do českých právních předpisů, mimo jiné, nové zákonné povinnosti pro osoby uvádějící na trh určité jednorázové plastové obaly, a to především v oblasti zavedení poplatků za jejich úklid a způsobu evidence.

Zákon o obalech jakožto vnitrostátní předpis přichází s implementací unijním právem stanovené povinnosti finančně se podílet na nákladech spojených s úklidem a likvidací nežádoucích jednorázových plastových obalů, které zatím nemají své ekologičtější a udržitelnější alternativy.

V následujícím článku bychom Vás rádi blíže seznámili s konkrétními aspekty těchto specifických povinností v rámci tzv. litteringu, a to zejména v oblasti potravinářství.

Obecně

Právním základem pro zavedení povinností v oblasti litteringu je nově inkorporované ustanovení § 10a Zákona o obalech, na jehož základě bude osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly, specifikované v části C nebo D přílohy č. 4 Zákona o obalech, povinna hradit obcím náklady vynaložené na úklid odpadu, kterého se osoby zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu. Jedná se o tzv. **litteringové náklady**, které tyto subjekty hradí prostřednictvím autorizované obalové společnosti zřízené dle § 16 an. Zákona o obalech (nebo dále též „**AOS**“).

AOS se rozumí akciová společnost autorizovaná Ministerstvem životního prostředí, která je oprávněna zajišťovat sdružené plnění povinnosti zpětného odběru a využití odpadu z obalů dle Zákona o obalech, a k tomuto účelu uzavírat smlouvy o sdruženém plnění s povinnými osobami.

Výše litteringových nákladů bude muset odrážet reálné náklady na úklid odpadu.

Dosah povinnosti

Relevantní definice a konkrétní příklady uvádí nejen Směrnice SUP a transpoziční Zákon o obalech, ale též na Směrnici SUP navazující Sdělení Komise č. 2021/C 216/01 ze dne 7. 6. 2021, které

reflektuje Pokyny Komise týkající se plastových výrobků na jedno použití podle Směrnice SUP (dále jen „**Sdělení Komise k SUP**“).

Pro tyto účely se „*plastovým výrobkem na jedno použití*“ rozumí výrobek, který je vyroben zcela či částečně z plastu a který není vyroben, navržen či uváděn na trh tak, aby mohl být během svého životního cyklu vícekrát využit nebo mohl projít několika cykly tím, že bude vrácen výrobcí k opětovnému naplnění nebo opětovně použit ke stejnému účelu, ke kterému byl určen[1].

Nové povinnosti i nový způsob evidence se budou týkat těchto obalů a obalových prostředků na potraviny a nápoje:

- **sáčky a balení zhotovené z pružného materiálu**, které obsahují potraviny určené k okamžité spotřebě z těchto sáčků nebo balení bez jakékoli další přípravy (*k výkladu a uplatnění kritérií specifických pro daný výrobek v kategorii sáčků, balení a potravin v nich obsažených, uvedených v příloze, lze použít vícero ukazatelů zaměřujících se na pružnost obalu, charakter potraviny, možnost přímé konzumace ze sáčku apod.[2]; jedná se například o sáčky nebo balení obsahující sušenky, ořechy, bramborové lupínky, pečivo, či obaly na sendvič apod.*);
- **nádoby na nápoje o objemu až 3 litry** (*součástí definice nádob na nápoje a nápojových lahví jsou i uzávěry a víčka, dále jsou zde zahrnuty také nápojové obaly z kompozitních materiálů; např. kapsičky, plastové láhve, kompozitní nápojové krabice, jednodílné plastové nádoby na nápoje s lisovaným odlamovacím uzávěrem apod.*);
- **plastové odnosné tašky** (*v tomto pojmu jsou zahrnuty zejména nákupní plastové tašky, jako lehké plastové nákupní tašky dodávané spotřebiteli v místě prodeje s tloušťkou stěny méně než 50 mikronů, nebo velmi lehké plastové nákupní tašky dodávané spotřebiteli v místě prodeje s tloušťkou stěny méně než 15 mikronů; naopak sem nespádají například silnější plastové nákupní tašky s tloušťkou stěny nad 50 mikronů nebo plastové odpadní pytle*);
- **nápojové kelímky** (*jedná se zejména o plastové nápojové kelímky na studené nápoje, předem naplněné papírové kelímky s plastovou vnitřní nebo vnější vrstvou, plastové kelímky na džusy nebo nápoje obsahující alkohol, prodávané v maloobchodě a velkoobchodě, plastové kelímky s instantními nápojovými prášky či polévkami, do kterých je třeba přidat např. mléko nebo vodu, než může být výrobek spotřebován apod.*);
- **nádoby na potraviny** (*nádobami na potraviny se rozumí takové nádoby, které jsou jako krabičky prodávané s víkem nebo bez něj, mohou obsahovat potraviny a usnadňovat jejich přepravu a obvykle se prodávají s tištěnými informacemi o obsahu, přísadách a často i hmotnosti výrobku*).

Doposud nejasné definice

Přestože Sdělení Komise k SUP celkem obsáhle popisuje definice jednotlivých výrobků, přehled výrobků a názorné příklady k téměř všem kategoriím plastových obalů, i tak se v něm vyskytují mezery co se jasnosti a přesnosti vymezení týče, a to zejména u první výše uvedené kategorie – sáčky a balení zhotovené z pružného materiálu, které obsahují potraviny určené k okamžité spotřebě z těchto sáčků nebo balení bez jakékoli další přípravy.

V rámci příprav metodického pokynu Ministerstva životního prostředí České republiky, který bude upřesňovat jaké výrobky (ne)spadají do působnosti nové litteringové povinnosti, budou konkrétněji definovány základní kategorie výrobků a jejich specifikace (například jednotka porce či její rozmezí, okamžitá spotřeba aj.). Vágnost a nejasnost definic se týká hlavně problematiky mléčných výrobků (jogurty, plátkové sýry atd.), masných výrobků, sušenek a cukrovinek, zmrzlin a dalších.

Závěr

Nově zavedená povinnost hrazení litteringových nákladů, kterou přináší Směrnice SUP a další navazující právní předpisy na evropské i vnitrostátní úrovni, mají za cíl vytvořit specifický právní rámec, který by účinně omezil negativní environmentální, zdravotní a ekonomické dopady užívání jednorázových plastových výrobků a stanovit obecné minimální požadavky na systémy rozšířené odpovědnosti výrobce nebo osob, které je uvádějí na trh či do oběhu.

Práce na metodice Ministerstva životního prostředí k litteringové povinnosti, jakož i další legislativní a jiné procesy s tím spojené, pro Vás budeme i nadále sledovat a o dalším postupu a novinkách Vás včas informovat.



Mgr. Jakub Málek,
managing partner



Mgr. Tereza Dvořáková,
advokátka



[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park
Sokolovská 668/136d
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700
e-mail: info@plegal.cz

[1] viz čl. 3 odst. 2 Směrnice SUP

[2] viz čl. 4.2.1. Sdělení k SUP

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)